

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRASTIS
2008 m. gegužės 23 d.

Eina nuo 1988 m.

Nr. 19 (801)

spalio 28 d.

Siekiame kurti sėkmingą ir teisingą ateiti

„Vienybėje – jėga“, – tokiai žodžiai gegužės 17 d. gyveno beveik 20 tūkst. Lietuvos piliečių (ir dar keliskart tiek jų rėmėjų), kurių atstovai Vilniuje, Kongresų rūmuose, patvirtino dvielę politinių centro dešinės jėgų – Tėvynės sąjungos (TS) ir Lietuvos krikščionių demokratų (LKD) susijungimą.

„Vienu demokratų už susijungimą su TS pasisakė 211 delegatų. Jungiamajame suvažiavime dalyvavo 942 centro dešinės politinių jėgų atstovai. Už bendrus TS-LKD įstatymus balsavo 815 jungtinio suvažiavimo dalyvių, bendru sutarimu priimta naujos partijos programa.“

Jungtinės partijos – Tėvynės

Jungtinio suvažiavimo prezidiumas

Gegužės 17-osios renginių prasidėjo abiejų partijų neeiliniai suvažiavimais, kuriuose buvo priimti galutiniai sprendimai jungtis. Po to delegatai susirinko į bendrą – jungiamajį suvažiavimą. Už susijungimą pasisakė 623 Tėvynės sąjungos delegatai (iš 664); iš 278 Lietuvos krikščioninių sąjungos – 600. (keliamas į 2 psl.)

Pagerbtas Romo Kalantos atminimas

Kasmet gegužės 14-ąją kauniečiai renkasi į Miesto sodą paminėti Romo Kalantos žūties metinių. Dar sovietų okupacijos laikotarpiu šio Laisvės šauklio uždegtas gyvasis fakelas Atgimimui pažadino Lietuvą.

Prie paminklo R. Kalantai Kauno miesto sode Seimo narė V.V. Margevičienė ir Kauno savivaldybės vicemeras K.Kuzminskas Zenono Šiaučiulio nuotr.

„Vesna“ – 1948-ųjų Lietuvos gyventojų trėmimo operacija

Atkaklus ginkluotas Lietuvos partizanų pasipriešinimas Sovietų sąjungos NKVD-MGB karinių pajėgų divizijoms pagrįstai kėlė Kremliaus „generalisimo“, MGB generalu ir vyriausiuju karinių vadų susirūpinimą. 1947 m. gegužės mén. 27 d. SSKP CK priėmė nutarimą „Dėl kolūkių statybos Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikose“. Pavesta šių respublikų komunistų partijos centro komitetų vadovams, vyriausybėms priimti atitinkamus nutarimus ir pradėti kolektivizaciją.

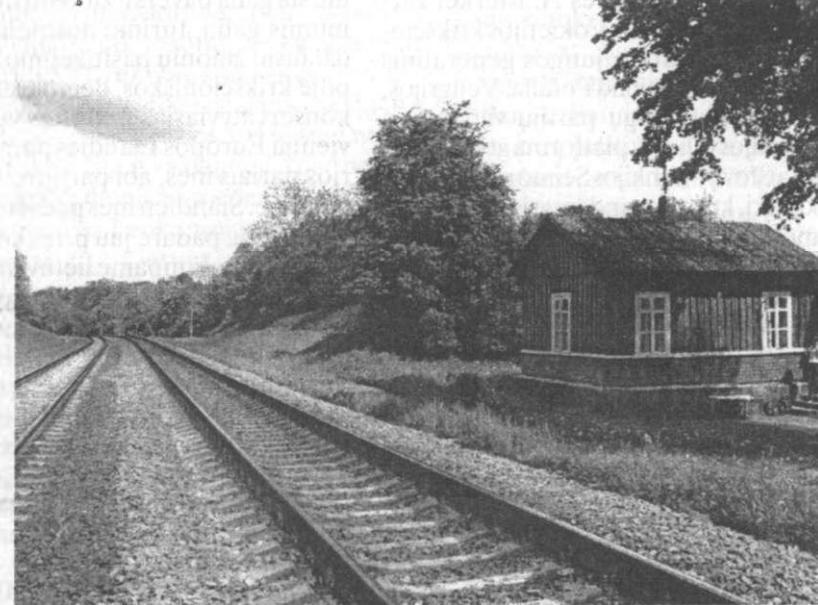
Masinei Baltijos tautų gyventojų deportacijai sovietų saugumo generolai ir karinės represinės struktūros pradėjo rengtis prieš pusmetį. Jakutijos autonominės respublikos ir Kazachstano sritys komunistų partijos centro komiteto bei vykdomyų komitetų vadovus įpareigojo užtikrinti tremtinii – 20 a. vergų – nemokamo darbo jėgos SSRS miško pramonei ir liaudies ūkiui priėmimą ir apgyvendinimą. Sovietų sąjungos Ministrų tarybos pirmininkas, tautų tironas Josifas Stalinas ir Ministrų tarybos reikalų vykdytojas J.Čiadajevas pasiraše represinių organų vadams įsakymą.

Lietuvos gyventojų deportaciją vykdyti buvo pavesta SSRS valstybės saugumo MGB ir Vidaus reikalų MVD ministerijų represinės-karinės formuotėms. 1948 m. vasario 26 d. Sovietų sąjungos valstybės saugumo ministro V. Abakumovo įsakymu Nr. 00118 sudarytas ministerijos darbuotojų operatyvinis štabas. Stabos viršininku paskirtas ministro pavaduotojas S. Ogolcovas, parinkti į Lietuvą siunciām operatyviniai darbuotojų grupės vadovai. 1948 m. vasario 28 d. SSRS Vidaus reikalų ministro S. Kruglovo įsakymu Nr. 00203 suformuotam operatyviniam štabui vadovauti paskirtas ministro pavaduotojas V. Riasnojus. Į Lietuvą siunciām operatyviniai darbuotojų grupės viršininku paskirtas SSRS konvojinės kariuomenės viršininkas gen. ltn. V. Bočkovas. Tų pačių metų kovo pradžioje Lietuvos SSR saugumo mi-

nistro gen. mjr. D. Jefimovo vadovaujama čekistų grupė baigė operacijos „Vesna“ parengimą. Sudaryti du: pagrindinis – 12083 ir rezervinis – 3715 tremtiniių šeimų sąrašai, numatyti tremtiniių šeimų sutelkimo vietas.

Lietuvos SSR vidaus reikalų ministro gen. mjr. Josifo Bartašiūno vadovaujamas

kinti organams, tremiant „banditų“ ir jų pagalbininkų – „buožių“ šeimams. Gegužės 19 d. tremties akcijos organizatoriai – S. Ogolcovas, V. Bočkovas, D. Jefimovas ir J. Bartasiūnas patvirtino specialaus kontingento iš Lietuvos ešelonų formavimo, laipinimo į vagonus ir išsiuntimo į paskyrimo vietas planą.

Geležinkelio bėgiai aplaisti tremiamujų ašaromis

Gegužės 21 d. apskričių ir valsčių partiniai vadai sukvietai partinius aktyvistus, mokytojus ir kaimynus. Jiems paveidė prižiūrėti tremiamų gyventojų sodybas, gyvulius ir nekilnojamąjį turą. Ankstyvą gegužės 22-osios rytą, ketvirtą valandą, vos prašvitus, šunų skalijimas iš miego prikėlė vienus Lietuvos gyventojus. Iki dantų ginkluotų Čingischano palikuonių, „vyresniųjų brolių“ ir jų talkininkų stribų ordos užplūdo Lietuvos kaimus ir miestelius. Prasidėjo žiauri, taikiu pavadinimu „Vesna“ (Pavasaris) pagyrūniškai okupantų akcentuoama „karinė-čekistinė“ operacija, niekuo nenusikaltusių gyventojų trėmimas. Dešimtys tūkstančių dorų Lietuvos ūkininkų, ką tik gimusių kūdikių, invalidų ir baigiančių amžių senelių, mokytojų, studentų, darbininkų – „nengalimosios“ bolševikinės Rusijos imperijos „prieš“ – buvo pasmerkti žiauriai, nenuspėjamai tremtinio daliai ir nežinomybei. Čekistų ir jų talkininkų durtuvu ir naganu brutaliai sugrūsti į gyvulinus vagonus nelaimingieji buvo tremiami į atšiauriausius Siaurės, Sibiro, Vidurinės Azijos kraštus.

(keliamas į 4 psl.)

Siekiamo kurti sėkmingą ir teisingą ateitį

(atkelta iš 1 psl.)

Padaugėjo ir partinių darinių partijos viduje – šalia jau veikusiu Krikščioniškųjų demokratų, Politinių kalinų ir tremtinų bei Tautininkų frakcijų dabar kurį laiką egzistuos ir Krikščionių demokratų bendrija, kuri laikui bėgant turėtų susilieti su jau egzistuojančia KD frakcija. Politikos komitetu pirminknu išrinktas prof. Vytautas Landsbergis; vykdomuoju sekretoriu mi patvirtintas Arvydas Vidžūnas.

Jungiamasis dešiniųjų centro partijų suvažiavimas atkreipė bendražinių Europoje dėmesį ir susilaikė entuziastingo pritarimo. Sveikinimus atsiuntė Europos liaudies partijos pirmininkas W. Martens, Gruzijos prezidentas M. Saakašvilis, Vokietijos krikščionių demokratų pirmininkės, Vokietijos kanclerės A. Merkel vardu laišku sveikino Vokietijos krikščionių demokratų sąjungos generalinis sekretorius Ronald Pofalla, Vengrijos, Estijos gimininkų partijų vadovai, o Lenkijos piliečių platforma atsiuntė savo atstovą – Lenkijos Seimo narį D. Raczkovskį, kuris, kreipdamasis į suvažiavimo dalyvius, lietuvių ausių malonai pažuokavo, kad jis į suvažiavimą spėjo laiku tik todėl, kad Lietuvoje puikūs keiliai, kurių lenkai gali tik pavydėti.

Politinio forumo metu buvo perskaityta istorinių pranešimų. Neeiliniame TS suvažiavime kalbėjo buvęs TS pirmininkas, dabar TS Politikos komitetu pirminknu V. Landsbergis: "Artėjame į tikresnę centro dešiniųjų politinių jėgų, pirmiausia partijų, vienybę. Tai organizacinė vienybė, kuri padės išsiugdyti ir įsitikinimą, ir tikslų vienybę, – sakė V. Landsbergis. – Vien tai, kad išvengsime konkuravimo apygardose ir turėsime vienningą sąrašą, yra seniai lauktas taktikos dalykas; bet strateginis tikslas – kitokia Lietuvai, vilties ir atsakomybės Lietuvai – turėtų ne vien rinkimų laikotarpui nušvieti svarbiausius mūsų veiksmus.

Ateina dar vienas Lietuvos išmėginimo metas. Dvi kadencijas trukęs kairiųjų populistių valdymas, klanų klanai valstybės administracijoje ir teisingumo struktūrose lémė tai, kad tarp gyventojų klesti daug nusivylimu, pagiežos ir abejingumo, o piliečių procentas net sumažėjęs.

Mes nesame sumažėję nei skaičiumi, nei dvasia, nei atsakomybe. Priesingai, kuo sudėtingesni visuomeniniai nuosmukiai, kuo gilesni dvasinės ir korupcinės krizės reiškiniai valdančiųjų sluoksniuose, tuo didesnė mūsų atsakomybė pasiekti piliečių sąmonę ir širdį, gauti rinkimų mandatą, kad galėtume daryti itaką Lietuvos gyvenimui naujo kilimo kryptimi. Kad bū-

tų taip, lyg Maironis kreiptysi ir šiandien į abejojančiuosius ir suirzusiuosius: „Nesulaikysi naujo kilimo, nors jis pasveikint tau ir baisu“!

Turime nepamiršti, kad esame ne vien kovas kovojuanti, organizacinis persitvarkymus suprojektuojanti ir juos pasiekianti politinė jėga, bet pirmiausia – vertybinių partija. Ir tik tokia vilties jėga mes galime būti šiandienos Lietuvai. Bendros vertybės, dėl kurių jungiamės su Lietuvos krikščioninių demokratais, tebūnie mūsų visų įsitikinimas ir kelias eiti pirmyn, vykdant pareigą”, – neeiliniame TS suvažiavime kalbėjo prof. V. Landsbergis.

Jungtiniam suvažiavime TS pirmininkas Andrius Kubilius kalbėjo: "Susijungdami mes tampame gausiausia politinė jėga Lietuvoje ir turime šią galią paversti žmonių tikėjimo mumis galia, turime nusipelnyti didžiausio žmonių pasitikėjimo. Europoje krikščioniškos demokratijos ir konservatyviųjų politines vertynes vienija Europos Liaudies partija, kurios nariais mes, abi partijos, iki šiol buvome. Šiandien mes padarome tai, ką Europa padarė jau prieš keliolika metų, – mes tampame lietuviška liaudies partija, tik su ilgesniu pavadinimu: Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai. Apjungiamo krikščioniškos širdies, kuri yra ir Europos liaudies partijos simbolis, gerumą ir platumą bei lietuviškos kregždutės dinamiškumą. Taip gimbsta nauja kokybė ir naujas mūsų simbolis", – sakė A. Kubilius, išrinktas jungtinės partijos pirmininku.

LKD pirmininkas V. Stundys, kuris tapo naujosios partijos pirmuoju vicepirmininku, sakė: "Ant garsaus indy laisvės šauklio Gandi kapo yra išrašytos septynios socialinės nuodėmės: Politika be principų. Turtas be darbo. Malonumas be sąžinės. Žinios be veiklos. Verslas be moralės. Mokslas be žmoniškumo. Religija be aukos.

Jos skaudžiai aktualios dabarties Lietuvai ir jos politikai. Žmones siūtina dabarties politikos turgus. Mes susivienijame, kad kartu mažintume dabarties ydas ir negeroves, kad Lietuvos žmogus būtų saugus, kad klestėtų šeima, kad visuomenė būtų darini, kad stiprėtų mūsų valstybę, kad politika būtų teisinga, suprantama ir švari. Šiandienos sprendimai, kokie jie bebūtų, išvendina ateitį, mes siekiame kurti sėkmingą ir teisingą ateitį".

Gegužės 17-oji iš tiesų buvo neeilinė diena Lietuvos istorijoje, bet ar ji pakeis Lietuvos gyvenimą, priklausys nuo būsimųjų darbų.

Audronė V. SKIUDAITĖ

Skelbimai

Gegužės 31 d. (šeštadienį) Valstybiniai dramos teatre Vilniuje (Gedimino pr. 4) įvyks Lietuvos Sajūdžio XI suvažiavimas.

8 val. šv. Mišios Arkikatedroje bazilikoje, 9.15 val. atminimo lentos atidengimas, 9.30 val. suvažiavimo dalyvių registracija, 10 val. Lietuvos Sajūdžio neeilinio suvažiavimo pradžia. 16 val. M. Katiliškio spektaklis "Paskendusi vasara".

Gegužės 31 d. (šeštadienį) Vilniaus įgulos karininkų ramovėje (Pamėkalnio g. 13) įvyks 1953 m. Norilsko politinių kalinių sukilmio 55 metų sukakties minėjimas. Prisiminsime tų dienų tragiskus įvykius, žuvusius likimo brolius. 11 val. dalyvių registracija. 11.30 val. programos pradžia. Numatomas filmo apie Norilsko moterų lagerių rodymas. Vaišišimės atsivežtomis vaisėmis. Pasiteirauti tel. (8 5) 231 8026 B. Zlatkaus.

Konstitucija turi saugoti tautą, o ne kenkti jai

Gegužės 12–16 d. Vilniuje vyko LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos posėdžiai. Buvo svarstomi užsienyje gyvenančių Lietuvos piliečių dalyvavimo rinkimuose, Lietuvos televizijos transliavimo į užsienį, biurokratizmo LR diplomatinės atstovybės ir konsulatuose mažinimo, lietuvių kultūrinio paveldo išsaugojimo ir, žinoma, pilietybės išlaikymo klausimai. Apie pastarąją problemą kalbėjo TS tarybos narys, Teisės instituto direktoriaus pavaduotojas Petras RAGAUSKAS. Jo pranešimas sulaukė ypatingo dėmesio.

Pradėsiu nuo to, kaip aš įsivaizduju, kas yra Konstitucija. Man atrodo, kad Konstitucija yra dokumentas sau-goti tautos interesus, o ne kenkti tautai. Ir jeigu mes taip žiūrėsim į tą dokumentą, mūsų vizija bus teisinga ir sprendimus galėsime orientuoti pagal naudą valstybei, tautai, o ne pagal tai, ką kažkas įsivaizduoja esant įrašyta Konstitucijoje. Vertinimas turėtų būti per naudos tautai prizmę.

Noriu kalbėti apie tam tikras fobijas, teisininkų įkalbétas Seimui. Antras dalykas – apie procedūrinį kelią, kaip tas fobijas galima išspręsti; trečias – bandysiu pateikti konkretų pa-siūlymą, kaip išseivijos problemas būtu galima išspręsti įstatymo projekte.

Turbūt daugelis yra girdėjė terminą "gyvoji Konstitucija". Mūsų Konstitucinės Teismas, ypač kai kurie teisėjai, pastaruoju metu pamėgo šią terminą. Pats terminas yra nelietuviškas, atėjės iš JAV. Sakoma, kad JAV Aukščiausasis Teismas (AT), vienas galtingiausiu konstitucinių teismų (mūsų samprata – konstitucinių teismų, nes jis nagrinėja konstitucines bylas), yra šią sampratą išplėtojęs. Kadangi Lietuvos bandoma diegti amerikietiškoji tradicija, pasakysiu, ką JAV AT yra pasakės garsiojoje "Water Gates byloje": "Vykdydama nustatytas konstitucines priedermes kiekviena valdžios šaka pirmiausia privalo interpretuoti Konstituciją. Ir kiekvienos valdžios šakos pateikta su jos galiomis susijusi interpretacija (Seimo galia – leisti įstatymus P.R.), verta deramos kitų valdžios šakų pagarbos".

Tai dėl mūsų teisininkų bandomos diegti tezés, kad Konstituciją gali aiškinti tik Konstitucinės Teismas. Seimas, teismas ir vykdomoji valdžia – tai trys valdžios. Kiekviena valdžia turi savo dalį aiškinti Konstituciją. Ir ne reikia vienai valdžiai uzurpuoti šitos teisės. Konstitucinės Teismas turi teisę pasakyti galutinį žodį konkretaus įstatymo atveju, bet jis negali pasakyti vienintelės teisingos interpretacijos. /.../

Jeigu žvelgsime į mūsų Konstitucinės Teismą, rasime ne vieną pavyzdį, kai teismas pakeitė savo poziciją. Be-ne ryškiasias pavyzdys – iš asmens teisių apsaugos. Iš pradžių buvo sakoma, kad Konstitucija gina tik fizinio asmens – piliečio teises. Po to teismas priėmė kitą poziciją – kad gina ir juridinio asmens teises. Pavyzdžiu, pagal teisę į nuosavybę garantuojama

teisę ir juridiniam asmeniui. Taigi patys savęs neapribokime. I savo gyvenimą ir į savo Konstituciją žiūrėkime atviromis akimis.

Dar vienas dalykas yra klaidų atvejai. Vėl vienas pavyzdys iš mūsų Konstitucinio Teismo nutarimo, kuriame (gal per klaidą) pasakyta, kad Konstitucijos 67 str. įtvirtinta išimtinė Seimo teisė leisti įstatymus. Man kyla klausimas: o kaip tautos teisė leisti įstatymus referendumu? Akivaizdu, kad tai yra kalbos klaida. Suklysta rašant. Kam nepasitaiko, bet ar tai reiškia, kad mes visą gyvenimą būsim apriboti kažkokios klaidos? /.../

Ir pagaliau dėl konkretių pasiūlymų, ką mes turėtume daryti. Pirmiausia klausimas, ar teisė į pilietybę yra prigimtinė teisė? Nesigilinsiu į tarptautinės teisės normas, tiesiog paminienu, kad pagal tarptautinę teisę galioja aiskus principas, kad valstybės turi vengti situaciją, kai asmenys neturi pilietybės. Tai tarsi nesusiję su mūsų svarstomu klausimu, bet esmė ta, kad teisė į pilietybę tarptautinės bendruomenės pripažįstama kaip žmogui būdinga teisė. Faktiškai – kaip prigimtinė teisė. Mūsų Konstitucija taip tiešiogiai nepasako, bet 18 str. pasakyta, kad žmogaus teisės ir laisvės yra prigimtinės. 12 str. pasakyta, kad pilietybė įgyjama gimimu. Žinoma, esant tam tikroms sąlygomis, – arba tavo tévai yra piliečiai, arba tu gimei Lietuvos teritorijoje, ne tiek svarbu. Svarbu, kad tai tau iš prigimties yra būdinga. Sitą principą mūsų aptariamas projektas pažėidžia keliais aspektais.

Paminėsiu vieną ryškiausią. Jeigu tévai netenka pilietybės, pavyzdžiu, atsisako, automatiškai pilietybės netenka ir vaikas iki 18 metų. Ar jis ne pilietis, ar jis neturi teisių, ar vaikas kažkoks gyvuliukas? Tévai net neišreiskė valios, kad jis netekę pilietybės, o mes iš jo rengiamės atimti tą pilietybę vien tik dėl to, kad tévai nori dirbtis – tarkim, Brazilioje ar Kanadoje gauti darbą, kuriam reikia turėti pilietybę. Mes iš vaiko atimsim pilietybę vien dėl to, kad tévai pakeitė pilietybę, nors jis jau gimdamas tapo piliečiu. Tai rodo požiūrį į teisę, į pilietybę. Ir tai visiškai netinkamas požiūris. Tai reiškia, kad mes galim duoti ir galim atimti. Iš tiesų mes negalim atimti, jeigu tai eina iš žmogaus prigimties.

Dabar dėl išlygos, jog dvejopą pilietybę reiktų suteikti Europos Sajungos piliečiams. Kai kas džiaugiasi, kad tai gerai, man atrodo, kad tai žalingas dalykas, nes suteikia illuziją, kad padaryta kažkas gera, o iš tikrųjų nieko nepadaryta, nes Europos Sajungai ne reikia antros pilietybės. Faktiškai kuriuoje šalyje bebūtum, visomis teisėmis gali naudotis kaip Lietuvos pilietis, ir tau tai iš esmės nieko neprideda. Priesingai negu JAV, Kanadoje, Australijoje, Norvegijoje. Mes darom žalą savo pilietybės institutui. Kodėl?

Nuostata suformuluota iš esmės taip, kad reiškia, jog aš galu gyventi Lietuvoje, visus savo interesus turėti Lietuvoje, bet kartu turėti, pavyzdžiu, Vokietijos pilietybę.

(keliamas į 3 psl.)

Konstitucija turi saugoti tautą, o ne kenkti jai

(atkelta iš 2 psl.)

Nes tai yra ES šalis. Sakyte, kam Lietuvoje gyvenančiam žmogui reikia Vokietijos, Prancūzijos, Airijos pilieybės? Juk mūsų tikslas yra vienai kitas. Mūsų tikslas – apginti tuos žmones, kurie gyvena kitose valstybėse, nes jų socialinė gerovė priklauso nuo to, ar jie turės tos valstybės pripažinimą ir gynybą, ar ne. Tai jais ir rūpintimės, o ne tuo, kad Lietuvoje gyvenantis žmogus turėtų dar kažkokios valstybės pilieybę.

Siūlyčiau nuostata, kad „uzsienyje gyvenantys“ arba „nuolat užsienyje gyvenantys“, – čia jau teisinių niuansi, darykim, kaip geriau, – „Lietuvos piliečiai“, – papildoma salyga, – „pilietybę įgiję gimimu, gali išlaikyti pilieybę net ir įgiję kitos šalies pilieybę“. Jeigu tu esi natūralizuotas, tai yra pilieybę gavęs dovanų iš politinės bendruomenės, tokiu atveju tu nebeverti teisės įgyti kitos pilieybėmis. Bet jeigu tu esi gimus piliečiu, gyveni užsienyje, turi ten savo socialinius interesus, tuomet tu turi teisę į dvejopą pilieybę. Ir nereikia bijoti, kad čia bus Konstitucijos pažeidimas pagal Konstitucinio Teismo išaiškinimą, nes, nepaisant to, ką aš pradžioje kalbėjau apie valdžią santykius, tai nebus pažeidimas vien dėl to, kad ankstesnis reglamentavimas iš tiesų buvo pernelyg platus. Jis reiškė, kad visi Lietuvos gyvenantys žmonės praktiskai galėjo turėti kitų kraštų pilieybę. Ir iš esmės apie 90 proc., jeigu ne daugiau, LR piliečių pagal aną reglamentavimą galėjo būti ir užsienio valstybės piliečiai tuo pačiu metu. Išeiviu mes turime tikriausiai apie 10–20 proc. (tiksliai duomenų neturiu) visų Lietuvos potencialių piliečių. Tai tie žmonės, kurie galbūt įgys pilietybę. Bet juk ne visi jų išsienio pilieybę. Todėl jau tikrai sumažinam skaičių kokius 3–4 kartus. Tai jau yra reikšmingas sumažinimas ir mes tokiu atveju telpam į tą sąvoką, kurią Konstitucinės teismas įvardijo kaip pakankamai retus atvejus. Vienas penktadalis, mano supratimu, yra pakankamai reti atvejai, ir tokia nuostata būtų įrašyta apie užsienyje gyvenančius asmenis, pilieybę gavusius gimstant.

Keistoki kaimynės pareiškimai

Pastaruoju metu, kai valdantieji socialdemokratai, jų diriguojami „valstiečiai-liaudininkai“, A. Paulausko socialiberalai, uolūs sajungininkai liberalcentristai į kairę ir į dešinę meto pažadus dėl „brangių Lietuvos žmonių“ gyvenimo pagerinimo, kažkodėl niekas neįsiklauso j, švelniai tariant, keistokus strateginės partnerės – kaimyninės Lenkijos politikų pareiškimus. Pirmiausia prieš pasirašant strateginę Europos Sąjungos ir Rusijos partnerystės sutartį, Varšuva nepalaikė Lietuvos reikalavimų Rusijai. Visai nesvarbu, jog visai nesenai Lietuva nedvejodama palaike Varšuvą, kai ši vetavo derybų pradžią dėl nelemtos ES ir Rusijos draugystės. Tiesa, pakako Maskvai pagrūmoti, kad bus uždrausta lenkiška mėsą eksportuoti į Rusiją, kai premjeras Donaldas Tuskas iš užsienio reikalų ministras Radoslavas Sikorskis bematatšaukė savo veto į Lietuvai liepę nekelti balso prieš Maskvą.

Bet grįžkime prie Varšuvos politikos. Lietuvos žmonės nustebino Lenkijos užsienio reikalų ministro Radoslavovo Sikorskio pareiškimas ir komentarai apie lenkų dias-

poros padėtį užsienio šalyse, konkrečiai – Lietuvoje. R. Sikorskis Varšuvos radijo laidoje netgi savotiškai sulygino du absoluciškai nepalyginamus dalykus – vietinių lenkų ir neaiškios tautybės „tuteisių“, kalbančių net ne lenkų, o gudų-rusų-lenkų kalbų žargonu, blogą padėtį Lietuvoje ir Baltarusijoje. Juk kaimyninės šalies aukštasis pareigas užimančių asmuo tikriausiai žino tikrąją padėtį ir negali nusiristi iki primityvaus vietinių nacionalšovinistų lygio, o gal iš tiesų ištekėjo Lietuvos lenkų rinkimų akcijos vadų paistačiai apie „skriaudžiamus“ Lietuvos lenkus. Tikriausiai pamiršo, kasgi kūrė autonomiją Pietryčių Lietuvoje ir kad „autonomija“ buvo kuriamā ne Varšuvos, o Maskvos naudai.

Tiesa, Lenkijos užsienio reikalų ministras pagyrė Lietuvą už Baltstogės universiteto filialo atidarymą Vilniuje. Nors R. Sikorskis tikriausiai žino, kad Lenkijoje Baltstogės universitetas laikomas gudžios provincijos mokslo įstaiga, nepasižymintia nei moksliuinkais, nei mokslo laimėjimais. R. Sikorskui labiausiai užklivo tai, jog Lietuva neva piktybiškai nevyk-

do tarpvalstybinėje sutartyje įrašyto punkto dėl Lietuvos lenkų pavardžių rašymo lenkų kalba. Iš tiesų susidarytų gana įdomi situacija, jeigu kinių, pavyzdžiu, gyvenantys Lietuvoje, užsimanytų rašyti savo pavardes hieroglifais, o arabai – savo. Jokioje kitoje demokratinėje šalyje, kurioje gausu lenkų emigrantų – nei JAV, nei Anglijoje, nei Vokietijoje – nekeliamas klausimas dėl pavardžių rašybos. Gal daugeliui Varšuvos vis dar tebesisapnuoja Žečpospolita? R. Sikorskis mato Lietuvos „blogą“ vietinių lenkų padėtį, kai Vilniaus krašte tiesiog naikinamos lietuviškos mokyklos, gatvių pavadinimai rašomi lenkų kalba ir Lenkų rinkimų akcijos veikėjai visiškai neklauso nei Lietuvos valdžios, nei teismų nutarčių, o valdantieji, ypač neokomunistai-socdemai, pataikauja Lenkų rinkimų akcijai.

Lietuva galėtų pareikšti kur kas didesnių pretenzijų netik dėl vietinių lietuvių padėties Lenkijos Seinų krašte, bet ir dėl aikškai vilkinamo elektros tilto per Lenkijos teritoriją statybos, nes pakankamai aišku, kad tiltas jau tampa tik popieriniu projektu.

Kur du pešasi, trečias laimi

Ukrainos prezidento Viktoro Juščenkos ir premjėrės Julijos Tymošenko priešprieša pasiekė virimo temperatūrą. Ambicingoji Julija pateikė prezidentui visą pluoštą kalinimą, jos šalininkai Ukrainos Aukščiausioje Radoje netgi blokavo prezidento metinį pranešimą. Politikos apžvalgininkai ēmė kalbėti, jog tokiai veiksmais J. Tymošenko siekia iš kantrybės išvesti prezidentą, kad tas neapsinkentės atimtu iš jos premjėrės postą. Esą ši „dama su kasa“ bando pakelti savo populiarumą visuomenėje, teigdama, kad prezidentas savo veiksmis neleidžia jai vykdyti reformų, kurios neva pagerintų paprastų žmonių gyvenimą. Sociologų duomenimis, bandžio mėnesį ir per dvi gegužės savaites premjėrės populiarumas sumažėjo nuo 34 iki 29 procentų. Ji kaltinama dėl inflacijos augimo, benzino ir maisto kainų šuolių. Todėl jau prezidentas nuspręstę, jog dėl karto nebeįmanoma ir atsisakyti jos, kaip premjėrės, paslaugų, ambicingoji Julija galėtų ištriminti, jog visas tas bėdas sukėlė prezidento V. Juščenkos konstitucijoje įtvirtintus įgalijimus ir pagaliau išvis atskribati „nepatogiu“ prezidentu.

Šioje dvių politikų kovoje gali laimeti kuris nors trečias. Tuo labiau kad tą „trečią“ – Regionų partiją ir jos lyderius palaiko ir remia Maskva. Iš Kremliaus kontroliuo-

jamos spaudos susidaro įspūdis, kad gana įtakingi politikai, jau nekalbant apie imperijos atkūrimo ideologus, priekaištauja aukščiausiai Rusijos valdžiai, kad ji susitikėtu padėtimi Ukrainoje, nustojo remti „slavų vienybės“ jėgas, pamiršo vietinius rusus ir surusėjusius ukrainiecius. Kaltinimai metami netgi buvusių Rusijos premjerui, dabartiniam Rusijos ambasadoriui Viktorui Černomyrdinui, kad jis palaiko prezidentą V. Juščenką, neprotestuoja, kai Ukrainoje statomi paminklai pokario sukilėlių armijos vadams ir jų varda pavadinamos gatvės ir aikštės. Vis dažniau iš Maskvos pasigirsta užuominų, jog Rytių Ukraina, Krymasys senosios Rusijos žemės ir tiktai laiko klausimas, kada tos žemės „teisėtai“ susijungs.

Regionų partijos lyderis Viktoras Janukovičius jau sudarė savo šešelinį ministru kabinetą. V. Janukovičius pareiškė esąs visiškai pasirengęs bemat suformuoti naują vyriausybę beveik tą pačią dieną, kai tik J. Tymošenko atsižymės patiarbus atstatydingą prezidento dekretu. Taigi Kijeve padėtis labai neaiški ir viskas vyksta ne stabilizavimo, o konfrontacijos link.

Jonas BALNIKAS

Įvykiai, komentarai

Palinkėta tolesnių prasmingų darbų

Gegužės 18 dieną Prienų Šaulių namuose įvyko LPKTS Prienų filialo ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Filialo atlirkė darbų ataskaitą pateikė pirmininkė Dalytė Raslavicienė. Prienų rajone per ataskaitinį laikotarpį padaryta tikrai daug – restauruotas paminklas partizanams Balbieriškio kapinėse, įrengtas partizanų memorialas Pakuonyje, Prienų rajono Vandų miške restauruotas partizanų bunkeris ir pastatytas paminklas, žymintis Laisvės kovotojų žūties vietą. Praėjus rudenį keliaudami po Tauro apygardą partizanų slėptuvę aplankė ir, norėdami susipažinti su partizanų buitimis, joje naktį praleido Švedijos gynybos atašė plk. Tapani Matutis ir žurnalistas, istorikas Jonas Ohman. D. Raslavicienės iniciatyva bunkerį aplankė ir istorijos pamoką išklausė daugelio Prienų rajono mokyklų moksleiviai. Pirmininkės iniciatyva Veiverių Tomo Žilinsko gimnazijoje lankėsi KASP Dariaus ir Girėno 2-osios rinktinės kariai savanoriai ir supažindino moksleivius su taikdariškų misijų prasme bei dabartine kario savanorio tarnyba. Dar daug nuveikė darbų paminėta LPKTS Prienų filialo pirmininkė D. Raslavicienės ataskaitoje. Perskaityta ir filialo Finansų komiteto ataskaita.

Visuotinio susirinkimo išrinkta nauja taryba tolesnių filialo darbų vėl patikėjo nenuilstančiai Dalytei Raslavicienei. Pirmininkė pasveikino ir neblestančios ugnies palinkėjo susirinkimo svečiai ir LPKTS pirmininkas Antanas Lukša. Vadovas diskutavo su filialo nariais, atsakinėjo į jiems rūpimus klausimus. LPKTS Prienų filialo pirmininkė D. Raslavicienė kvietė filialo narius aktyviai bendradarbiauti ir dalyvauti artimiausių metu numatytuose renginiuose – 1948 m. trėmimo paminėjimo akcijoje, kurioje aktyviai dalyvaus rajono moksleiviai, bei Skausmo kalnelyje rengiamame atidaryti Tauro apygardos štabo bunkeriye. LPKTS Prienų filialo pirmininkė ir nariams telieka palinkėti tolesnių našių ir prasmingų darbų.

Dalia
MACIUKEVICIENĖ

„Vesna“ – 1948-ųjų Lietuvos gyventojų trėmimo operacija

(atkelta iš 1 psl.)

Trėmimo operacijoje dalyavo 2050 Lietuvos SSR operatyvių darbuotojų ir čekistų, 2500 čekistų buvo atsiusta iš kitų „broliškų respublikų“, 13 542 MGB kariuomenės eilinių kareiviai, seržantai, karininkai, 3112 MVD patenčio karinių dalinių operatyvių darbuotojų bei 6914 stribų – „liaudies gynėjų“. Tremties operacijoje dalyavo 2000 MGB apsaugos korpuso geležinkelio transporto seržantų ir 11 446 komunistų partijos bei kitų sovietinių struktūrų aktyvistų. Lietuvių tautos sunaikinimui „Vesna“ trėmimui mūsų „išvaduotojai“ buvo sutelkę 39 564 tiesioginius genocido operacijos vykdytojus. 1948 m. gegužės 22–24 d. iš Lietuvos buvo ištremtos 11 345 šeimos – 35 766 žmonės. Taigi kiekvieno asmens – suaugusiojo, vaiko, senelio bei invalido trėmimui tautų budelis J. Stalinas paskyrė tik... po 1,1 ginkluotą vykdytoją ir baudėja.

Liūdna statistika

Iš Tauro ir Dainavos partizanų apygardų ištremta:
 iš Alytaus apskrities – 382 šeimos,
 iš Kauno miesto ir Kauno apskrities – 667 šeimos,
 iš Lazdijų apskrities – 408 šeimos,
 iš Marijampolės apskrities – 387 šeimos,
 iš Prienų apskrities – 299 šeimos,
 iš Šakių apskrities – 251 šeima,
 iš Vilkaviškio apskrities – 383 šeimos. Iš viso – 2777 šeimos.

Iš Šilavoto valsčiaus ištremta:

Šilavoto pradinės mokyklos mokytojo Kosto Dlugausko keturių asmenų šeima. Du mažamečiai vaikai. Šilavoto parapijos vargonininko Maščinsko šešių asmenų šeima. Keturi mažamečiai vaikai. Lėčiškių kaimo ūkininko Jurgo Jotauto keturių asmenų šeima. Duktė invalidė.

Žuvusių partizanų Andriaus-Spirgio ir Petro-Šeško Juodsnukų motina, ipusėjusi septintą dešimtį. Pajuodupio kaimo ūkininko Simano Gylio keturių asmenų šeima. Du mažamečiai vaikai.

Pajuodupio kaimo ūkininkų Marčiulaičių šešių asmenų šeima. Keturi mažamečiai vaikai. Naraukelio kaimo ūkininko Jurgio Zieniaus aštuančių asmenų šeima. Šeši mažamečiai vaikai. Naraukelio kaimo gyventojai Antanas ir Marijona Zieniai, brolis ir sesuo. Nevedė.

Mikalinės kaimo ūkininko

Mato Rusecko šešių asmenų šeima. Trys mažamečiai vaikai. Raudonupio kaimo ūkininkų Varneckų keturių asmenų šeima. Cikabūdės kaimo ūkininkų Jonykų šešių asmenų šeima. Lankelių kaimo ūkininkų Išganaičių šeima, partizanų – Dédės, Sūnaius ir Barsuko tévai. Būdviečių kaimo ūkininko Andriaus Spūdžio dviejų asmenų šeima. Būdviečių kaimo ūkininkų Kazio ir Albinos Ališauskų trijų asmenų šeima. Pažarsčio kaimo ūkininko Jurgio Mieldažio septynių asmenų šeima su mažamečiais vaikais. Žarstos kaimo ūkininko Vinco Mieldažio šešių asmenų šeima. Pažarsčio kaimo ūkininko Kazio Kaminsko septynių asmenų šeima. Pažarsčio kaimo Jurgio Auseno dviejų asmenų šeima. Žarstos kaimo ūkininko Antano Gustaičio keturių asmenų šeima. Maldabūdžio kaimo ūkininko Antano Brūžgos keturių asmenų šeima.

Jiestrakio kaimo ūkininko Motiejaus Bartninko penkių asmenų šeima. Trys mažamečiai vaikai. Jiestrakio kaimo gyventoja Marija Kazakevičienė su penkiais mažamečiais vaikais. Jiestrakio kaimo gyventojo Juozo Lapinsko žmona, motina ir sesuo. Jiestrakio kaimo ūkininko Jurgio Lapinsko šeima – vyras ir žmona. Sarginės kaimo ūkininko Juozo Kiseliaus keturių asmenų šeima. Du mažamečiai vaikai. Sarginės kaimo ūkininko Petro Liorento penkių asmenų šeima. Du mažamečiai vaikai. Maldabūdžio kaimo ūkininko Antano Žiobos penkių asmenų šeima. Trys mažamečiai vaikai.

Jiestrakio kaimo ūkininko Juozo Žmuidos keturių asmenų šeima. Elzbiecinkos kaimo ūkininko Juozo Gylio šešių asmenų šeima. Elzbiecinkos kaimo ūkininko Vinco Venclovo septynių asmenų šeima. Prienlaukio kaimo ūkininko Andriaus Lučkos dviejų asmenų šeima.

Lietuvoje buvo paruoštos 44 geležinkelio stotys, kuriosse gegužės 22-ąjį 6 val. ryto stovėjo žmonių trėmimui paruošti 1786 vagonai. Šilavoto valsčiuje suimtų šeimų žmones gegužės 22-osios naktį sunkvežimiais atvežė į Mauručių geležinkelio stotį. Ant kraštinių – salutinių bėgių atšakos stovėjo paruoštų ir „konvojaus“ su šunimis apsuptų gyvulinų vagonų sąstatas. Gegužės 23 d. iš šiuos kelis vagonus buvo sulaipinti (tik man žinomų) 30 šeimų 165 asmenys. Gegužės 23-osios parakare į Mauručius atriedėjo Šeštokų, Marijampolės, Vil-

kaviškio, Virbalio, Pilviškių, Kazlų Rūdos geležinkelio stotyse suformuoti du poros tūkstančių tremtiniių šeimų ešelonai. Prie Šeštokų–Marijampolės sąstato Mauručių stotyje prikabinti pilni tremtiniių vagonai. Naktį monotoniškai stuksendami bėgių sandūrose jie nuriedėjo Kauno link.

Iki gegužės 23 d. 18 val. įvykdžius numatyta trėmimo planą, LKP CK pirmojo sekretoriaus A. Sniečkaus ir Ministrų tarybos pirmininko M. Gedvilo prašymu, SSRS saugumo komiteto pirmmininkas S. Abakumovas nurodė trėmimo operaciją baigti.

1948 m. gegužės 25 d. LSSR saugumo komiteto pirmininko pav. gen. ltn. S. Ogolcovo ataskaitoje SSSR saugumo komiteto pirmininkui S. Abakumovui pranešta, kad operacija sėkmėgai atlakta, nors buvę keili nežymūs incidentai, kurių metu žuvo iš Maskvos srities MGB komandiruotas operatyvinis darbuotojas ltn. Šmeliovas ir iš Leningrado srities MGB atsiuštasis ltn. Aleksejevas bei geležinkelio MVD apsaugos tarnybos seržantas Sagidulinas ir „liaudies gynėjus“ Fiodorovas. Atliekant operaciją buvo sužieisti: Utenos MGB skyriaus operatyvinis įgaliotinis ltn. Saveljevas, MGB ltn. Kazakovas iš Leningrado, MGB kariuomenės daliu – kareivis Tranizanas ir „liaudies gynėjus“ Ivanovas.

Ne visi tremiamieji nuolankiai pakluslo likimo valiai. Keloliokai jaunesnių vyrų bandė bėgti. Gen. mjr. D. Jefimovo ataskaitoje rašoma: „Dvidešimt trys suimtieji bandė pabėgti. Trys iš jų buvo nukauti, šeši sužeisti ir suimti. Keturiolika bėglių, panaudojus ginklą, sulaikytini, kiti penki suimti, nepanaudojus ginklo.“

Gegužės 22-osios ryta, 10 val., į Smailių k. ūkininkų Kulinskų sodybą užėjo gerokai praaalkęs Birutės rinktinės partizanas Jonas Požėra-Briedis. Šeimininkės Anastazijos pamaitintas jis išėjo į kiemą. Besikalbėdamas su tvaro stogą taisiusi ūkininku Jurgiu, Briedis pamatė nuo Pažerės pusės arėjančią sovietų kareivų grupę. Partizanas traukėsi į mišką, tačiau susidūrė su kita, miško pakraščiu slenkančia, emgebištų grupe. Trumpo susišaudymo metu Dariaus-Girėno kuopos partizanas Jonas Požėra-Briedis, Kudlius, gimęs 1924 m. Smailių k., Veiverių vals., žuvo.

Vytautas JUODSNUKIS
Ištrauka iš spaudai
ruošiamos knygos

Tą atmintiną gegužės 22-ąją

Ankstyvą 1948 m. gegužės 22 d. rytą, vedini tautos išdavikų stribų, raudonieji skėrai – stribai puolė mūsų gimtasių sodybas, jas plėše ir niokojo. Mus grūdo į gyvulinus vagonus ir vežė į nežinią. Tokio vandalizmo lietuvių tauta nebuvo regėjusi nuo viduramžių, apie tai ji buvo tik skaičius istorinėse kronikose. Iš niekuo nenusikaltusių žmonių buvo atimamas jų ir protėvių užgyventas turtas – pastatai, gyvuliai, žemė, žydintys sodai, teko palikti čiulbančius paukščius ir savo Tėvynę. Buvome tremiami įvergiją. Laimei, sugrižome, tačiau ne visiems buvo lemta patyti tėviškės laukus. Tūkstančiai mano tautiečių liko ten, už Uralo, neaprēpiamo Sibiro platybėse, dykvietaise, taigoje, bekraščiuose Karagandos smėlynose, Magadan toliuose ir Šiaurės ledžių pakrantėse.

Po Antruojo pasaulinio karo žmonės buvo vežami beveik iš visos Europos. Ne išimtis buvo ir mūsų Lietuva. Atplėsti nuo gimtinės, artimųjų verkė seneliai ir vaikai, tauta buvo skandinama ašarų ir skausmo klane. Kremliaus budelis kruvinomis vergų rankomis neše „komunizmo saulę“. I nepasiekiamą „komunizmo saulę“ jis éjo per mirtį įvergiją. Nukankintus užkasdavo ten pat, KGB kiemuose, sušaudytus – pamirkėse, raistuose, pakelėse, žvyro duobėse, skandino šulinuose ir pelkėse. Šių dienų jaunimas negali net įsivaizduoti, kad toks vandalismas galėjo būti 20 a. viduryje, o mums, visa tai mačiusiems ir išgyvenusiems, prisiminus gyslose stingsta kraujas.

Ar mes galime užmiršti išniekintus savo didvyrius ir jų kūnais nuklotas miestų ir miestelių aikštės? Ar galime užmiršti jų Motinų skausmą ir sielvartą, kai jos negalejo net palaidoti žuvusių sūnų ir dukterių, bet net arčiau prie jų prieiti, padėti gėlių, parymoti ir išsiverkti. Ar galime užmiršti tautos išdavikus – stribus, kurie talkino raudonajam slibinui. Ar galime užmiršti Maskvos statytinį Lietuvoje M. Suslovą, kurio ne tik rankos, bet ir batai mūsų tautiečių krauju nudažyti. Tai jų vadovaujami generolai čekistai – Kruglovas, Vietrovės bei jų gaujos, rezistencijos metais siautėjo mūsų sodybose, kankino ir žudė niekuo nekaltus lietuvius. Ar turime teisę visa

tai užmiršti?! Ar gali Motinos užmiršti gyvulinuose vagonuose sušalusius, užtroškinius kūdikius? Ar galima užmiršti vaikus ir senelius, suledėjusius speiguose prie Laptuvėjų jūros, kitose dykvietaese, mirusius léta bado mirtimi?! Ar galima užmiršti, kai jau nuolius, suaugusius virus teisė stalinistinės čekistinės „troikos“, atseikėjus nuo 10 iki 25 metų katorgos. Tie, kurie pabuvėjo KGB kankinių kamerose, etapais skersai išilgai išmaišė Sibiro koncentracijos lagerius, pabuvėjo Vladimiro, Butyrų kalėjimuose, kurių artimieji mirė, žuvo lageriuose, – ar turi teisę visa tai užmiršti!

Ar galime užmiršti mūsų mielas moteris, merginos, ryšininkės, partizanes, tremtinės, kartu su vyrais įėjusias tais pačiais golgotos keliais. Rankiniu pjūklu, kirviu ir smalantu kibiru jos kartu su vyrais praėjo Sibiro taigą, laužtuavis ir kirkomis dirbo statybose, anglies šachtose, švino, druskos, vario kasyklose, celiuliozės fabrikuose, lentpjūvėse, akmens skaldyklose, plytinėse. Nuo pasibaisėtinos katorgos daug jų mirė, žuvo po Kengyro sukiliimo po tankų viškrais. Visa tai buvo didžiuolė auka, sudėta ant liepsnojančio Tėvynės laisvės aukuro, bet ne pralaimėjimas. Siandien lenkiame galvas prieš tautos kankinius ir didvyrius, kurie atidavė patį brangiausią turtą – gyvybę.

Mes – jau išeinanti karta. Priminkime savo vaikams ir vaikaičiams apie tą sunkų laikotarpį, padovanokime jiem knygelių, kuriose rašoma apie sunkią tremtinio, politinio kalinio dalią. Teigu jie sužino, kokiai erškėti keliais éjo jų senoliai. Perskaitykite, kurie dar ne susipažinę, Igorio Buničiaus knygą „Partijos auksas“. Joje aprašyti 1917–1990 m. raudonojo maro „žygdarbiai“. Jos puslapiuose rasiate „ispūdingų“ skaičių ir faktų – kiek milijonų nukankinta, sušaudyta, nužudyta, kiek milijonų mirė badu, kiek sudeginta ir nuskandinta, kiek milijardų rublių ir vailiatos išvogta.

Klaikaus jubiliejaus proga kreipiūosi į buvusius tremtinius, politinius kalinius. Linkiu stiprios sveikatos, išvermės, daug gražių saulėtų dienų po savo Tėvynės, savo gimtinės skliautu.

Algirdas KAJOKAS

2008 m. gegužės 23 d.

Tremtinys

Nr. 19 (801)

5

Apie tremtį po 60 metų...

Mūsų senelių ir tévų jau nebéra tarp gyvujų. Tik mes jau seneliai, tu košmariskų dienų liudytojai. Gal mažai ir beliko 1948-ųjų gegužės 22-osios tremtinių... Todél ir pasiryžau vél atverti tą skaudžią širdies žaizdą.

Pagal dr. A. Damušio istorinę knygą „Lietuvos gyventojai – aukos 1940–1959 m.“, per 1944–1953 metų laikotarpį buvo devynios trémimų bangos. I Sibirą ištremta 480 tūkstančių žmonių. Liko sužeista Tévynė, daugybė išdraskytų sodybų ir šeimų.

1948 m. gegužės 22-oji – didžiojo „Pavasario“ („Vesna“) trémimo diena. Iš Lietuvos prievara į Sibirą buvo išvežtos 11 345 šeimos (35 766 žmonės). Keturiadesimt ke-

arkliais ar jaučiaus nuvežę iki Pimijos 300 lietuvių. Su mama ir senele Kotryna Andrikoniene (1871–1953) kartu į Pimiją vežė Akvilė Stukienė su vyru ir sūneliu Arvydu, gausias Plėtų ir Švenčionės šeimas, Princiškių kaimo Domiceles ir Prano Berantoniu bei jo brolių šeimas ir kitus.

Visas 20 šeimų sugrūdo į vietinės Pimijos mokyklos salę. Prisistatęs vietinis komendantas (berods, Solovjovas) pareiškė: „Jūs buvote savo kraštui pavojingi, todél čia perkelti „na večno“... Po šių žodžių visi sustoję verkė ir giedoję „Marija Marija, palengvink vergiją...“ Rudeniop apgyvendino dideliame aplūsiame barake. Kambariukuo se su vienu langeliu sugrūdo

davinio, nenumaldomas Tévynės, išdraskytose šeimos ir vaikų ilgesys kankino mamą aštuonerius metus. Ji gržo į Lietuvą tik 1956 m. birželį, o senelė taip ir liko amžiamas taigoje, Pimijos kapinėse.

Kiekvienas tremtinys ar nukentėjęs nuo okupacijos mažametis vaikas nuėjo savo sunkų gyvenimo kelią Sibire ar Lietuvoje. Likusioms Lietuvos man ir seserai dar ilgai sapnavosi pokario pragaras netoli Viešintų, Puščių kaime. Kaip išvisoje Lietuvos, ginkluotų, su vilkiniais šunimis stribų kratos, dieną ir naktį grasinimai, nepakeiliamos pylavos grūdais... Vėliau – amžina baimė dėl abiejų tévų, dėl tremties gresiančios kliūtyų stojant mokytis. Buvome paženklini! Sunkūs ir skaudūs pėdsakai širdyje. Juos galis suprasti tik tie, kurie tai išgyveno...

Duok, Dieve, kad mūsų vaikams ir vaikaičiams netekty išgyventi karą ir pokario metų, okupacijos, tremčių, išsiskyrimo ir artimų žmonių priverstinių netekčių.

Danutė ANDRIKONYTĖ
Nuotraukos iš autorės asmeninio archyvo

Emilė Andrikonienė ir Akvilė Stukienė prie miško darbų
Mansko r., Krasnojarsko kr. 1950 m.

Emilė ir Kotryna Andrikonienės, Akvilė Stukienė su Arvydėliu, Plėtų ūkis, Švenčioniai, Bernatoniai. 1951 m.

turiose geležinkelio stotyse 6 val. rytojau stovėjo 1 786 vagonai (tai sudarytų 10 km ilgio gyvulinių grotuotų vagonų grandinę). Tą dieną keturi ešelonai tremiamųjų išriedėjo maršrutu Naujoji Vilnia–Maskva–Krasnojarskas–Kamarčiaga, Krasnojarsko sr. link. Jais vežė ūkininkų šeimas iš Anykščių, Kupiškio, Radviliškio, Panevėžio, Šakių, Trakų, Vilniaus, Varėnos, Vilkaviškio rajonų. Tremiamieji gabent 5 tūkstančius kilometrų, tik birželio 5–7 dienomis pasiekė Kamarčiagą. Po to išskirstyti į Krasnojarsko krašto Mansko rajono gyvenvietes (Narva, Bolšoj ir Malij Ungutas, Pimija, Pimskas, Medvežius, Orešnoje, Šalinskoje (Šalo).

Pasak mamos Emilės Andrikonienės (1915–2000) pasakojimo, sunkvežimiais,

po tris šeimias.

Tremtiniai dirbo miškų ūkyje (Badžeiskij lespromch) ir prie išklypusio geležinkelio („sauruko“) remonto darbus. Palei Badžejaus upelį, įtekantį į Maną, o šis į Jenisejų, buvo išsidėstę žemėje medienos sandėliai. Ten geležinkelio veždavo eglių, balteglių, pušų, kedrų, maumedžių rastus. Pavasarij patvinus Manai, rastus plukdydavo iki Jenisejaus į Krasnojarsko lentpjūvęs.

Pirmaisiais tremties metais mama su kitomis moterimis pjaudavo rastus dvitrukkiais pjūklais. Normos buvo didelės, uždarbis – menkas. Vėliau dirbo prie geležinkelio remonto darbų Žvirblio briogadoje, slaugė 1950–1953 m. sergančią anytą Kotryną.

Skurdas, neteisybė, paže-

minimas eilėse prie duonos

Negyjanti žaizda

Prieš šešiasdešimt metų buvau penkiolikmetis. Manės neišvežė, bet to meto aplinką prisimenu iki šiandien. Mokiausiai Veliuonos gimnazijos penktokoje klasėje. Negaliu nepasidalinti tais prisiminimais, minint baisaus trémimo šešiasdešimtmetį.

Buvo gražus, saulėtas gegužės 22-osios rytas. Tik saulei patekėjus su valtele išplaukiai į Nemuną patikrinti, ar neužkibo kokia žuvele ant mano pastatytą vadinais „šniūro“. Plaukdamas Nemunu išgirdau šūvį. Pasižiūrėjė ta kryptimi pastebėjau sujudinimą prie Žilinskų sodybos. Jie gyveno pakalnėje, šlaito apatijoje. Sunerimau. Parėjės namo (mes gyvenome ant kalno), sužinojau, kad tremiamos žmonės. Iš kaimynų sužinojome, kad išvežė Žilinskus. Iššauta prie jų namo. Jų šeimoje buvo trys sūnūs ir mama (tėvas 1944 m. pasitraukė į Vakarus). Kaip vėliau sužinojau, vyriausias sūnus Alfredas, septintos Veliuonos gimnazijos klasės mokinys, visai neparėjo nakvoti. Išvežė mamą į vidurinį sūnų Romą. Žmonės kalbejo, kad stribas, iššovės tuščią šūvį, leido pabėgti jauniausiam sūnui Laimučiui. Stasė Žilinskienė ir jos sūnų Romą tiesiog pasodino į vežimą, važiuojantį plentu Kauñas–Jurbarkas, ir nuvežė Jurbarko kryptimi apie porą kilometrų prie Gystaus upelio. Ten komplektavo visus tre-

miamus Veliuonos apylinkės žmones.

Mane visą laiką stebina, už ką ištrėmė šią šeimą? Jie neturėjo jokių turtų – žemės plotas nesudarė ne hektaro: daržas, pievelė prie Nemuno ir sodas kalno šlaite. Turėjo karvę, keletą kiaulių ir vilnos karštuvus. Buvo gyvenamas namas ir ūkio pastatas – tvaras, sublokotas su daržine. Įtariu, kad dėl tévo. Jis buvo aktyvus 1941 m. birželio 23 d. sukiliimo dalyvis Veliuonoje. Daug kas prisiminė ir, norėdami atkeršyti, ištrėmė šeimą.

Su Romu mokiausiai vienoje klasėje. Jis buvo metais už mane vyresnis. Draugavome. Dažnai lankydavausi pas jį, kartu dirbdavome ir žaidavome. Trémimas išardė šeimą. Netekau jaunystės draugo visam laikui. Po keleto metų sužinojau, kad Romas mirė. Jie buvo ištremti į Igarką, Krasnojarsko kraštą. Mama sugrižo į savo namus ir mirė Veliuonoje.

Po pietų tą dieną sužinojau, kad nušautas Veliuonos gimnazijos septintos klasės mokinys Vytautas Mockaitis. Pažinojau ne tik kaip tos pascios gimnazijos mokinį, bet ir kaip gyvenantį kaimynystėje. Pas mus gyveno jo klasės mergaitės, tai jis, judrus, energingas, gražus, išsilavinęs devoniolikmetis jaunuolis, dažnai būdavo mūsų namuose. Mūsų lietuviško sodžiaus išaujintas. Sukrėtė visus sužino-

Sveikiname

Gyvenimas perlų nesėja
ir nekloja rožėmis takų.

Linkime dar daug metų žengti prieš gyvenimo vėją,
o Dievas tesuteikia Jums jėgų.

Buvusi politinę kalinę Alfonsą SAKALAUSKĄ sveikiname 80-ojo jubiliejaus proga. Linkime ilgų gyvenimo metų, stiprios sveikatos, laimės, džiaugsmo ir viso, kas pasaulyje geriausia.

LPKTB Garliavos skyrius

jusius apie žūtį.

Vytauto téviškė buvo Graužėnų kaime, apie penketą kilometrą nuo Veliuonos miestelio vakarų link. Pabandyti, pagal žmonių pasakojimus, atkurti, kaip įvyko tragedija tą ankstų rytą. Pamato, kad į jų sodybą pasuko sunkvežimis su stribais, Vytautas, nieko nelaukdamas, ēmė bėgti. Stribai pradėjo šaudyti. Nepataikė. Atsirado vienas, pašiepės kitus, kad nepataiko ir pats ēmė šaudyti atsirėmęs į automobilio kabinią. Pataikė. Vytautas žuvo iš kartoto nuo sprogstamios stribų kulkos, perskrodusios krūtinę iš nugarios. Klasės draugai, vėliau jį palaidoję, rado gulintį kniūbsčią savo tévų žemėje. Nedaug buvo likę iki priedangos, kuri jį būtų paslėpusi. Stribas, atlikęs juodą darbą, gyresi savo „sugebėjimais“. Įtariama, kad tai buvo žino mas Veliuonos stribas Vytas Žilaitis. Jurbarko rajono prokuratūra bandė iškelti baudžiamą bylą už nužudymą, tačiau pasirodė, stribas jau mirės.

Vytautas palaidotas Veliuonos kapinėse. Artimieji pastatė paminklą. Visada lankydamas kapinėse prie Vytauto kapo uždegų žvakutę, prisimenu tuos įvykius ir jo pasakymą, kad „manęs nieka da nepaims gyvo...“ Taip ir įvyko. Liko savo žemėje amžinai jaunas ir gražus.

Stanislovas JUŠKEVIČIUS,
Laisvės kovų dalyvis

Užmiršti tremties puslapiai

Tęsinys.**Pradžia Nr. 9 (791)**

Jis buvo toks netiketas, kad mes pritūpēme iš baimės, susigūžėme, įsiklausėme, bet kalnuose vėl įsiviešpatavo pirmynkštė ramybę. Niekaip ne galėjome suprasti, kas sudrumstė tokio atsargaus paukščio ramybę? Tik kai prisigrybavome ir pradėjome leistis žemyn, pamatėme viename iškyšulyje lizdą. Supratome: ramybės drumstėjas – erelis. Jis suko virš mūsų galvų ratą porato, akylai stebėdamas kalnus. Nuojo aštraus žvilgsnio niekas negalejo pasislėpti.

Ši kartą mums pasisekė, mes parnešėme du pilnus maišus grybų. Ne vakarienė

kas išsipildė, o kas ne. Kodėl atsitiko būtent taip. Net nežinau, kuo labiau bjauriuosi – ar vokiečių brutalumu, jų sentimentalumu, ar sovietų veidmainiškumu, žiaurumu ir žvėriškumu. Dieve, suteik man stiprybės! – sušuko ji. Ir smerkiančiu žvilgsniu palydėjo praeinantį pro šalį komendantūros raštininką.

Mes sėdėjome už stalo po vynuogės krūmu, molinės kibirkos kieme. Šalia buvo keiliai, kuriuo kiekvieną rytą mus varė į medvilnės plantacijas. Tą vakarą mes klausėmės, apie ką kalba ponia Splitienė. Kiekvienas galvojome, kuo baigsis jis mums. Prie mirties slenkscio ypač

pusę barako. Kažkas garsiai, nešvankiai nusikeikė, prigrasino prilupti mus, nenaudėlius, jeigu dar kartą neduosi me ramybės. Bet kitijau ijunę šviesą. Greitai apsirengiau ir nėriau pro duris. Tarp miegančių namų dar buvo tamsu ir tvanku. Iš ryty pusės slinko juodi lietaus pritvinė debesys, plačiai dryžiai užklodami gelsvą, nublukusį ménulį. Puše dangaus skliauto buvo jau visiškai tamsus, retkarčiai nutvieskiamas tolim žaibų.

Saidas su Rustamu prižadėjo tą dieną nusivesti mane į ganyklą, sakė, kad jų senas pažystamas čabanas (piemuo) Taimūradas gerai žino, kur yra daug grybų. Kiek aukš-

Midas URBONAVIČIUS

Medvilnės plantacijų belaisviai

buvo – puota. Susirinko kaimynai, atėjo netgi ponia Splitienė. Vieniša, ligota, be gyvenimo draugo (jis buvo nužudytas per tardymą), bet nepalaužta, arši kovotoja už žmogaus teises ir teisybę. Ji visuomet tvirtino, kad sovietų ideologija buvo sukurta klaudingai interpretavus Frydricho Nyčės mintis. Sis prieštaragingas mastytojas bandė iš naujo įvertinti visas vertėbes. Savo veikale „Vadžios siekimo valia“ jis klauzia: „Ką laikyti pasiekto laisvės kriterijumi?“ Ir atsako: „Nesigėdyti savo veiklos“, tai reiškia – neturėti sąžinės. Tačiau ta ideologija pasaulio prioritimo nesulaukė.

Kiekvieną dieną mus vis labiau slėgė skurdas. Ponai Splitienė visuomet sakė: „Nenorū elgetauti ir numirti svečimos šalies patvoryje“. Liudnose jos akyse spindėjo įkvėpta viltis ir nepalaužiamas įstikinimas. „Deja, jei jau leminta sulaukti tos dienos, kai tremtiniai nusimes vergų pančius, norėčiau dar kartą pažvelgti į akis tiems, kurie juos mums uždėjo. Aš žinau truputį daugiau negu visi jūs, bet atskleisti tai dar anksti. Viena galiu jums pasakyti – laikui bégant tą pažeminimą ir skausmą jūs pamiršite. Gyvenimas privers galvoti ne apie kerštą. Jus užplūs kiti rūpesčiai – šeima, vaikai, gimines. Turbūt kiekvienam iš mūsų būna tokia akimirkė, kai mintimis nuklystame į praeitį, tartum apmastome savo gyvenimą. Pagalvojame:

Kalnuose visada tyko pavojai

aštrus ir slegiantis tėvynės ilgesys. Ponai Splitienė buvo ištverminga moteris, visiems mums pavyzdys, kaip reikia elgtis sunkią gyvenimo valandą. Ji labai dažnai kartojo: „Nepasiduokite nusiminimui, kuris gali nuvilti kitus ir tuo pasunkinti jų gyvenimo naštą. Tegul mūsų gyvenimas būna ramus, nes tai reiškia mūsų sugebėjimą be baimės pasitikti visus sunkumus ir sielvartą.“

Turbūt pirmą kartą tą va karą pavalgėme sočiai. Už stalo visi buvo linksmi, daug juokėsi. Kiek mažai reikia žmogui, kad padarytum jį laimingą. Kitą dieną vėl susiruošėme eiti į kalnus, tačiau mus sulaikė šiurpus, netikėtas žemės drebėjimas. Tadžikistane kiekvieną dieną neramu, nuolat iš žemės gilumos į paviršių ateina gamtos siunciами signalai. Tik jie būna silpnai ir žalos nepadarė, žmonės, gyvenantys čia, jau priprato, nekreipė į tai jokio dėmesio.

Bet ši sykį viskas buvo atvirkšciai. Dar gerokai prieš aušrą Saidas su Rustamu pabeldė į duris ir prikėlė beveik

čiau, prilipęs prie kalno šlaito, gūžesi mažas namukas, surėstas iš akmenų. Šiltote trobelėje gyveno Manigas Pušys ir jo žmona Vanda. Jauna, graži pora. Pušiai apsigyveno čia po to, kai susirgo raupais. Iš pradžių gydytojas nustatė diženteriją, paskui – šiltinę, galų gale – raupus. Tačiau nė viena iš nustatyti li gūjė nesirgo. Gydytojai ši kartą smarkiai apsigavo. Manigas su Vanda persirgo papras ta malarija. Tiesa, daktarų apsirikimas davė jiems didžių gurkšnių laisvės, leido gyventi atokiau nuo kitų žmonių. I medvilnės plantacijas jų nevarė. Gyveno Pušiai iš gamtos malonių, iš to, ką rasdavo kalnų soduose, statė kilpas žvérių takuose, „medžiodami“ vėžlius, kaip ir visi. Ikišlaką nusileisdavo retai. Apie jų egzistavimą visai užmiršo ir komendantas, ir tremtiniai. Taip ir gyveno jie kaip atskyreliai.

Vos tik spėjome užkopti ant iškyšulio, kai pasigirdone aiškus ūžesys, pakilo vėjas. Paskui prasidėjo kalnų griūtis. Dundėdama ir drebinda ma viršunes, atskilo didžiulė nuolaužą ir nesulaikomai nulėkė žemyn, ritindama akmenis, keldama sniego stulpus, trupindama ledą ir granitą. Viena griūtis sukelė kitą. Išslėnij ant žmonių galvų, ant galvijų bei namų krintančių nuolaužų triukšmas yra stipresnis ir trunka ilgiau negu kanonada. Nuo griūčių nėra kur pasislėpti, jos išjudina kalnus ir apkurtina žmones.

(Bus daugiau)

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinių statusą

Tęsinys

Gasparas (Kasporas) Aleksa, g. 1899 m. (po mirties), tautininkas, Kauno aps. Veiliuonos valsč. 1927–1941 m.

Birutė Adelė Ališauskaitė, g. 1931 m., rėmėja, Ukmergės aps. Kavarsko valsč. 1945–1949 m.

Petras Andrikis, g. 1917 m. (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Girkalnio valsč. 1944–1949 m.

Ona Bagdonienė-Daugėlaitė, g. 1922 m., ryšininkė, Lazdijų aps. Šventežerio valsč. Dainavos apyg. Šarūno rinktinė 1945–1946 m.

Juozas Baltyšis, g. 1909 m. (po mirties), šaulys, Tauragės aps. Vainuto valsč. 1930–1941 m.

Danutė Baukytė, g. 1932 m., pogr. organ. narė, Šakiai, 1951–1952 m.

Donatas Bičiūnas, g. 1939 m., pogr. spaudos platintojas, Rokiškio aps. Pandėlio valsč. 1956–1958 m.

Pranas Blaževičius, g. 1930 m., ryšininkas, Švenčionių aps. Tverečiaus valsč. Tigro būrys 1945–1947 m.

Stanislava Bukauskytė, g. 1929 m., ryšininkė, Kretingos aps. Mosėdžio valsč. Žemaičių apyg. Alkos rinktinė J. Šleiderio būrys 1946–1947 m.

Juozas Butrimas, g. 1927 m., pogr. organ. „Kova už laisvę“ narys, Panevėžys, 1944–1945 m.

Vytautas Bitvinskis (Bitvinskas), g. 1927 m. (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Girkalnio valsč. Kęstučio apyg. Vaidotų rinktinė 1946–1949 m.

Ona Čepienė-Stasiulevičiūtė, g. 1934 m., ryšininkė, Kau no aps. Tauro apyg. Birutės rinktinė Merkio būrys 1945–1951 m.

Jonas Čirbulėnas (Čerbulėnas), g. 1901 m. (po mirties), policininkas, Biržų aps. Pabiržės valsč. 1929–1941 m.

Apolonija Dailidėnaitė, g. 1932 m. (po mirties), ryšininkė, Panevėžio aps. Raguvos valsč. Vyčio apyg. Tautvydo būrys 1949–1952 m.

Elena Dargienė-Zdanavičiūtė, g. 1923 m., rėmėja, Tauragės aps. Šilalės valsč. Žemaičių apyg. V. Montvydo-Žemaičių būrys 1945–1947 m.

Antanas Dargis, g. 1927 m., pogr. organ. narys, Mažeikių aps. Laižuvos valsč. 1946–1948 m.

Kazimieras Kazys Deilidėnas (Dailidėnas), g. 1901 m. (po mirties), ryšininkas, Panevėžio aps. Raguvos valsč.

Vyčio apyg. Žaibo, Tautvydo būriai 1947–1952 m.

Jonas Dumaras, g. 1897 m. (po mirties), sukilimo dalyvis, Mažeikių aps. Sedos valsč. 1941-06-22–1941-06-28.

Janina Gaižutienė-Brazytė, g. 1923 m., rėmėja, Panevėžys, 1944–1945 m.

Aleksandras Gaputis, g. 1909 m. (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Skaisgirio valsč. 1945–1947 m.

Aleksandras Gomolickis, g. 1927 m. (po mirties), vals tybės civilinių įstaigų tarnautojas, Kaunas, 1924–1941 m.

Ona Gražytė, g. 1931 m., ryšininkė, Utenos aps. Tauragnų valsč. 1945 -1952 m.

Vytautas Gricius, g. 1926 m. (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Deltuvos valsč. 1945–1947 m.

Jonas Jakubka, g. 1906 m. (po mirties), šaulys, Biržų aps. Vabalninko valsč. 1936–1941 m.

Petras Juozaitis (Juozapaitis), g. 1901 m. (po mirties), valstybės civilinių įstaigų tarnautojas, tautininkas, Radviliškis, 1926–1941 m.

Liudvikas Kalnietis, g. 1905 m. (po mirties), šaulys, Kauno m. 1923–1941 m.

Vladimiras Karatajus, g. 1925 m., karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944-02-16–1944-05-15.

Janina Karsokienė-Urbaniavičiutė, g. 1925 m., pogr. organ. narė, Panevėžys, 1944–1945 m.

Kazimieras Katkus, g. 1927 m. (po mirties), partizanas, Plungės aps. Platelių valsč. Žemaičių apyg. Kardo rinktinė Paparčio būrys 1947–1948 m.

Joana Marija Kurklinskienė-Kunevičiutė, g. 1930 m., pogr. spaudos platintoja, Kaunas, 1977–1987 m.

Julijus Vytautas Kvaraciejus, g. 1934 m., ryšininkas, Alytaus aps. Varėnos valsč. Dainavos apyg. Merkio rinktinė Merkio, Gražuolio būriai 1946–1952 m.

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siuštis adresu: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: „Pretendentai į kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinių statusą skelbiami spaudoje“.

Skelbimai

Gegužės 23 d. (penktadienį) Raseiniuose rengiamas Vaikų Lietuvos (Jūros) srities ir Kęstučio apygardos partizanų vadų **Antano Bakšio ir Vaclovo Ivanausko 85-ųjų metinių minėjimas**. **12 val. šv. Mišios** Raseinių Šv. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo bažnyčioje. **13–14 val. gėlių padėjimas** žūties vietose. **14–16 val.** sukakties minėjimas Raseinių „Kalno“ viadurinėje mokykloje.

* * *

Gegužės 24 d. (šeštadienį) Panevėžio r., Berčiūnuose, rengiamas buvusių **Krasnojarsko kr. Partizansko r. tremtinių susitikimas**. Minėsime 1948 m. trėmimo 60-metį. **13 val. šv. Mišios Berčiūnų** bažnyčioje. Popamaldų stovyklos patalpose įvyks vakanė. Pasiteirauti tel. **8 682 52 418 Dalės Vaškevičienės**.

* * *

Gegužės 24 d. (šeštadienį) Jonavoje minėsime 1948 m. trėmimo **60-ąsias** metines. **10 val.** Jonavos parapijos bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už negrižusius ir Tėvynėje mirusius 1948 m. tremtinius. Po pamaldų Jonavos krašto muziejuje pagerbsime tremtinius, atlaikius negandas ir iki šiol aktyviai dalyvaujančius veikloje. Aptarsime praėjusiais metais nuveikus ir šiemet numatytais darbus. Koncertuos Jonavos buvusių tremtinių ir politinių kalinių choros „Viltis“. Kviečiame dalyvauti LPKTS Jonavos filialo narius. Vaišinsimės atsineštomis vairėmis.

* * *

Gegužės 24 d. (šeštadienį) 13 val. rengiamas buvusių **Zulumajaus** tremtinių susitikimas. **13 val. šv. Mišios Šiluvos** koplyčioje. Po jų – bendri pietūs Valinčių sodyboje.

* * *

Gegužės 24 d. (šeštadienį) 13 val. rengiamas buvusių **Zemos** miesto tremtinių susitikimas. **13 val. šv. Mišios Šiluvos** koplyčioje. Po jų – bendri pietūs bandruomenės salėje.

* * *

Gegužės 24 d. (šeštadienį) įvyks **Maklakovo** tremtinių susitikimas. **10.30 val.** Marijampolės Šv. Vincento bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už tremtyje ir Lietuvoje mirusius tremtinius. Po pamaldų aplankysime Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejų.

* * *

Gegužės 24 d. (šeštadienį) Vilkaviškyje rengiamas **Krasnojarsko kr. Mansko r. Malyj Unguto** buvusių tremtinių susitikimas, skirtas 1948 m. trėmimo **60-mečiui** paminėti. **9 val. šv. Mišios Vilkaviškio** katedroje. Po pamaldų susitikimas Jono Basanavičiaus téviškėje Ožkabaliuose. Pasiteirauti tel. **(8 342) 56 080 Zitos Vaškevičienės**.

* * *

Gegužės 24 d. (šeštadienį) Lekėčiuose minėsime Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną. **10 val. šv. Mišios Lekėčių** bažnyčioje. **11 val.** paminėjimas prie paminklo Lekėčių krašto partizanams. **12 val.** išvyka į partizanų J. Būtėno ir P. Jurkšaičio žūties vietą. **13 val.** rezistencijos dalyvių pagerbimas, Lietuvos kariuomenės ginkluotės paroda-pristatymas Lekėčių girininkijoje. Vaišinsimės kareiviška koše. Koncertuos Girėnų kaimo kapela.

* * *

Gegužės 24 d. (šeštadienį) malonai kviečiame dalyvauti **Generolo Jono Žemaičio 55-ųjų** suėmimo metinių minėjime Šimkaičiuose. **10 val. šv. Mišios Šimkaičių** Šv. vyskupo Martyno bažnyčioje. **11.30 val.** 55-ųjų suėmimo metinių minėjimas Šimkaičių Jono Žemaičio pagrindinės mokyklos stadione. Malonai kviečiame dalyvauti.

* * *

LPKTS ir LK Kauno įgula **g gegužės 25 d. (sekmadienį) 13.30 val.** Kaune, Eucharistinio kongreso metu, kviečia pagerbti Lietuvos laisvės kovotojus. Buvusius partizanus, ryšininkus, rėmėjus malonai prašome rinktis Santakos parko prieigose (už Kunigų seminarijos). Atsineškite kovų vėliavas.

* * *

Gegužės 25 d. (sekmadienį) Obeliuose minėsime partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną. **12 val. šv. Mišios Obelių** Šv. Onos bažnyčioje. **13.15 val.** Obelių kapinėse prie partizanų paminklo bus pašventinta atstatyta Šv. Marijos skulptūra. **14 val.** garbės sargybos parodomosios pratybos klebonijos kieme. **15 val.** kariuomenės ir visuomenės prie Obelių istorijos muziejuje. Kviečiame dalyvauti.

* * *

Gegužės 25 d. (sekmadienį) įvyks **Krasnojarsko kr. Mansko r. Badžeisko miškų ūkio** (Kedrova, Narva, Orešna, Pimija, Šyrokij Log, septinto, dešimto barako) ir kitų vietovių buvusių tremtinių, partizanų, jų gimininių susitikimas. Bus pagerbtai Subačiaus apyl., Kupiškio r., partizanai. **11 val. šv. Mišios Subačiaus** geležinkelio stoties Prancišaus Asyžiečio bažnyčioje. Po pamaldų vyksite prie „Magazino“, kur buvo niekinami partizanų palaikai, vėliau pagerbsime tremtinius prie geležinkelio stoties koplystulpio, Stračnių kapinėse aplankysime bandrą partizanų kapą. Vaišinsimės „Dangivos“ valgykloje (Biržų g., Subačiuje).

* * *

Gegužės 26 d. (pirmadienį) 10 val. Varėnos savivaldybės salėje (Vytauto g. 12) įvyks susitikimas su knygos **„Pakario žmonių likimus apmasto me šiandien“** kūrėjais ir leidėjais. Kviečiame dalyvauti.

* * *

Gegužės 31 d. (šeštadienį) Varėnos r., Perlojoje, įvyks buvusių **Krasnojarsko kr. Taštypo r. Maturo** apylinkės tremtinių susitikimas. **11 val. šv. Mišios Perlojos** bažnyčioje. Po pamaldų bendrausime, vaišinsimės atsineštomis vairėmis. Pasiteirauti tel. **8 610 42857 Juozo Ciūnio** arba tel. **8 618 13551 Vando Ciūnienės**.

* * *

Gegužės 31 d. kviečiame į tradicinių septintajų Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ir Tėvynės sąjungos Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos jaunesniosios kartos sąskrydį Raudondvario pilyje, Kauno rajone, skirtą Lietuvos valstybės atkūrimo ir Lietuvos kariuomenės iškūrimo 90-osioms bei 1948 metų trėmimo iš Lietuvos 60-osioms metinėms paminėti.

9.30 val. – dalyvių registracija prie pilies vartų ir lengvųjų automobilių parkavimas Raudondvario dvaro sodyboje prie arklių (Pilies g. 1), autobusų parkavimas prie Lietuvos žemės ūkio inžinerijos instituto (Instituto g. 1).

11 val. – šv. Mišios Raudondvario bažnyčioje.

Giedos Raudondvario kultūros centro mišrus choras (vadovė Renata Miščikienė).

11.45 val. – formuojama kolona į eiseną į Raudondvario pilį, grojant LK Karinių oro pajėgų orkestrui (vadovas kpt. R. Kukulskis).

12 val. – sąskrydžio atidarymas.

ILSEKITĖS RAMYBEJE

Juozas Karaliūnas

1931–2008

Gimė Lazdijų r. Galstuk 1918 m. Lietuvos savanorio šeimoje, auginusioje šeisis sūnus ir tris dukteris. 1944 m. sugrižusi Raudonoji armija sudegino sodybą. Šeima rėmė partizanus – atstatytoje Karaliūnų sodyboje buvo įrengtas bunkeris. Juozas tapo ryšininku. 1948 m. šeimą ištremė į Taštypo r., Chakasią. Sajanų priekalnėse krito taigą, vežė ir plukdė medieną. Juozas įsigijo traktorininko ekskavatorininko specialybę. 1957 m. vedė likimo draugę Onutę Grębliūnaitę. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Isidarbino Marijampolės elektromontažo įmonėje, dirbo traktorininku, kranistu, vėliau mechaniku. Aktyviai įsitrukė į Sajūdžio veiklą. Buvo LPKTS Marijampolės filialo narys. Užaugino dvi dukteris.

Palaidotas Kauno Romanių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukterį ir artimuosius.

LPKTS Marijampolės filialas

Stanislava Červinskaitė

1923–2008

Gimė Kauno r. Jaučiakių k. ūkininkų šeimoje, auginusioje tris dukteris ir du sūnus. Stanislava baigė Jaučiakių pradinę mokyklą. 1948 m. seserys Stasė ir Viktoras su tėvais buvo ištremtos į Igarką. Broliai ir viena sesuo išvengė trėmimo. Į Lietuvą seserys ir mama grįžo 1958 m. Tėvas mirė Sibire. Stanislava buvo aktyvi LPKTS Vilkijos filialo narė.

Nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosius.

LPKTS Vilkijos filialas

Ona Petkevičiūtė-Liepienė

1929–2008

Gimė Utenoje. Mokėsi Skiemonių mokykloje ir gyveno Skiemonių miestelyje. 1951 m. su šeima buvo ištremta į Tomsko sr. Asino rajoną. Dirbo miško pramonės ūkyje. Ten 1955 m. sukūrė šeimą. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Negalėjo gyventi savo téviškėje, gyveno įvairiose Lietuvos vietose. 1989 m. grįžo į Skiemonis. Nuo 1990 m. buvo LPKTS Anykščių filialo narė, nuo 1996 m. – Tėvynės sąjungos narė. Užaugino dukterį ir sūnų.

Palaidota Anykščių r. senosiose Skiemonių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyra, dukterį, sūnų ir jų šeimas.

LPKTS Anykščių filialas

Atsiliepkite

Benedikta Bitarytė-Ridikiene, gyvenanti Kaune, ieško sesers Stefanijos Bitarytės-Kryževičienės sūnus **Adomo KRYŽEVIČIAUS**, gimusio 1947 m. Rietavo rajone, Bubėnų kaime.

Turintieji informacijos skambinkite tel. (8 37) 265 132 arba rašyti adresu: **B. Ridikienei, Varnių g. 28-42, Kaunas LT-48005**.

Nuotraukoje 1954 m. Omsko politinių kalinių lagerio lietuvių krepšinio komandos „Žalgiris“ ir „Strėlė“. „Žalgirio“ žaidėjai pirmoje eilėje vilkintys baltais marškinėliais, „Strėlės“ – antroje eilėje šeši iš dešinės. Komandų dalyviai, atsiliepkite. Rašykite **Juozui Balionui, Sniegenų g. 32, Kaunas**. Skambinkite tel. **8 620 34 320**.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internte: http://www.lpkts.lt

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.

Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai

Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3860. Užs. Nr.

Kaina 1,40 Lt